

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozanta/rigorozantky:	Mgr. Rostislav Kolář
Téma práce:	Idea humanity v moderním právním řádu (ve vybraných etapách československé a české státnosti)
Rozsah práce:	323 124 znaků
Datum odevzdání práce:	23. 5. 2018

- 1. Aktuálnost (novost) tématu** Idea humanity je jednou z hybných sil vývoje lidské společnosti, spoluutváří charakter historického procesu, dává dějinám obsah a smysl. Proto jde o problematiku, které je třeba věnovat pozornost ať už v obecné rovině nebo v rovině právní. Téma vlivu humanity na podobu moderního práva je tak vysoce aktuální.
- 2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody** Zvolené téma je bezpochyby náročné. Autor musí disponovat znalostmi z mnoha společenských věd, být minimálně dobrým filozofem, historikem a právníkem. Téma je navíc uchopitelné jen kombinací různých metod vědecké práce (např. analýza, komparace, syntéza) a vyžaduje i nezaujatý, kritický přístup, aby autor nevydával svá přání za skutečnost. Obtížnost zpracování tématu umocňuje nutnost provedení zobecnění rozsáhlého materiálu a vliv starých i nových ideologií, které komplikují poznání reality a zaujetí objektivních stanovisek.
- 3. Formální a systematické členění práce** Předkládaná práce má přehlednou a propracovanou strukturu. Základní rozčlenění textu je na všeobecnou a zvláštní část. První část práce obsahuje rozbor klíčových pojmů vztahujících se k tématu a dále dvě kapitoly sledující prosazování ideje humanity jednak v dějinách lidstva, jednak v dějinách Československa. Druhá část práce se zaměřuje na postižení projevů ideje humanity v ústavách vybraných států Evropy a v Ústavě České republiky. Zatímco pasáže věnované evropským ústavám mají víceméně přehledový charakter, jsou rozbor české ústavy spíše analytické.
- 4. Vyjádření k práci** Práce nepostrádá koncepčnost a důkladnost, její slabinou je ale místy to, že zapomíná na možné protiargumenty. Tak zejména pojmová analýza humanity apriorně staví na pozitivních vlastnostech člověka. S tím však nemusí souhlasit každý a v dějinách myšlení s tím také každý nesouhlasil. Nabízí se též otázka: je to, co je nejlepší pro člověka, dobré i pro svět (zvláště pro přírodu)? Co když má pravdu etika odpovědnosti kritizující lidskou sebestřednost a ignorování zájmů přírody a globálních perspektiv? Musíme se rovněž ptát: není humanitní demokracie, prosazovaná autorem v návaznosti na Masaryka a Beneše, pouhou utopií opřenu o přehnanou moralizaci politiky a nereálnou snahu o převýchovu člověka? Jak vysvětlíme, že se všude prosadila jen liberální nebo neliberální demokracie a ideál nikdo nenásledoval? Liberální demokracie není až zase takovým zlem, jak ji líčí autor – člověk si v ní může vybrat, jak chce žít, a soutěž v ní podněcuje inovace a pokrok. Tento systém nemá přehnané nároky na lidi: stačí v něm dodržovat zákony. Bohužel zde nefunguje dobře trestní justice. Při hledání aspektů humanity v ústavním právu je nápadné dvojí: málo kritický přístup k čs. ústavám z r. 1948 a 1960 a nepoložení si otázky, zda soudobé humanitní standardy nejsou zbytečně vysoké: neposkytuje se příliš mnoho na úkor přírody, pracující střední třídy a nevede to jen k tomu, že se lidé odnaučí pracovat? O tom, že není něco v tomto směru v pořádku, svědčí masová migrace do států blahobytu. Oponent má za to, že větší kritičnost mohla polepšit výsledek badatelského snažení autora, které je jinak úctyhodné (zvláště co do množství

zpracovaných zdrojů – primárních i sekundárních). Tato připomínka se nevztahuje na rozbor nešvarů naší demokracie, které jsou velmi přiléhavé.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Autor splnil, co zamýšlel.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Práce je samostatným dílem rozšiřujícím poznání. Tvůrčím způsobem rozpracovává impulzy minulosti a reaguje na výzvy současnosti.
Logická stavba práce	Práce má promyšlenou strukturu, tvoří logicky uspořádaný celek.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor využívá široké spektrum převážně českých zdrojů, a to starších i novějších. Nezřídka argumentuje odkazem na uznávané autority.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Analýza provedená autorem jde do hloubky, i když by mohla více reagovat na možné protiargumenty.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce dostojí všem požadavkům: v práci nejsou překlepy, citace jsou vedeny důkladně.
Jazyková a stylistická úroveň	Z jazykového a stylistického hlediska není co vytknout.

6. **Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě** Jak bylo uvedeno výše, místy by měl autor zohlednit možné protiargumenty, resp. na ně reagovat. Celkově je ale jeho práce koherentním a propracovaným dílem, které obohatí čtenáře. Otázky k obhajobě: 1) Jak lze argumentovat proti otroctví a jak se argumentovalo v jeho prospěch? 2) Co je a jaké vztahy reguluje humanitární právo?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu rigorózní práce.
---	--

V Praze dne 24. srpna 2018

Doc. JUDr. PhDr. Pavel Maršálek, Ph.D.,
oponent